

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Психолого-природничий факультет
Кафедра природничих наук з методиками навчання

Назва дисципліни	Теорія і практика екологічної освіти і виховання
Освітня програма	Середня освіта (Природничі науки)
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Сяська Інна Олексіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	http://kbmf-rshu.org.ua/
E-mail викладача:	inna.syaska@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн-консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** навчальної дисципліни є забезпечення формування теоретичних знань і методичних умінь майбутніх учителів природничих дисциплін щодо реалізації цілей і завдань екологічної освіти й виховання учнівської молоді, формування її екологічної культури та свідомості.

Дисципліна «Теорія і практика екологічної освіти і виховання» забезпечує всебічне вивчення актуальних питань екологічної освіти і виховання школярів, оволодіння сучасними педагогічними технологіями є необхідною умовою формування у магістрів предметної, навчально-методичної та екологічної компетентностей, необхідних їм для майбутньої педагогічної діяльності; освоєння способів екологічної діяльності та екологічного сприйняття реального навколишнього світу в процесі навчальної і позааудиторної діяльності під час проходження педагогічної практики.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія і практика екологічної освіти і виховання» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Концепція сталого розвитку, Біологія у старшій школі з методикою навчання, Фізика у старшій школі з методикою навчання, Хімія у старшій школі з методикою навчання, Концепції сучасного природознавства.

Мотивація здобувачів вищої освіти. Майбутній учитель природничих наук, фізики, хімії, біології, повинен усвідомити, що будь-яка діяльність людини впливає на довкілля, а погіршення стану біосфери небезпечно для всього живого, включаючи людину. Це висунуло проблему збереження біосфери нашої планети. Всебічне вивчення існуючих проблем, взаємовідносин людини із навколишнім середовищем повинні забезпечити стратегічні підходи до вирішення як нагальних, так і перспективних планетарних проблем людства та здійснення відповідної просвітницької роботи серед населення, зокрема, учнівської молоді. Ключову роль у цьому відіграватиме екологічна освіта і виховання підростаючого покоління, ключовим завданням якої є формування високого рівня екологічної культури і розвитку екологічної свідомості широких верств населення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теорія і практика екологічної освіти і виховання» є:

- 1) ознайомити магістрів з історичним передумовами формування екологічної освіти;
- 2) сформувані знання студентів про дидактичні засади організації екологічної освіти і виховання в школі;
- 3) навчити студентів формувати міждисциплінарні зв'язки у процесі викладання біології, фізики, хімії, природознавства, основ здоров'я та екологічною освітою;
- 4) забезпечити оволодіння студентами інноваційними технологіями здійснення екологічної освіти і виховання учнів;

5) сформувати вміння застосовувати різноманітні форми і засоби реалізації екологічної освіти і виховання учнів в урочній, позаурочній і позашкільній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей**:

- ЗК03. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, застосовувати знання на практиці.
- СК01. Здатність до формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
- СК05. Здатність формувати мотивацію до здоров'язбережувальної діяльності, яка спрямована на безпеку та дотримання здорового способу життя.
- СК13. Здатність до усвідомлення сутності взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміння стратегії сталого розвитку та застосування сучасних природоохоронних технологій.

Очікувані результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН06. Застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасні методики й освітні технології, у тому числі інформаційно-комунікаційні, для формування в учнів загальних і предметних компетентностей.

ПРН08. Аналізувати й пояснювати закономірності функціонування природних систем з використанням сучасних досягнень природничих наук для їх охорони, збалансованого природокористування і відтворення.

ПРН12. Використовувати сучасні досягнення в природничій освіті та наукових дослідженнях у власній практиці на уроках, у позаурочній і позакласній роботі.

ПРН 16. Дотримуватися норм безпечної поведінки щодо себе, інших людей та збереження навколишнього середовища.

ПРН 18. Розуміти сутність взаємозв'язків між природним середовищем, людиною й суспільством та пояснювати стратегію сталого розвитку і принципи збалансованого природокористування.

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни студенти повинні:

- мати глибокі, міцні і системні знання з усього теоретичного курсу; знати історію формування природоохоронної та екологічної освіти, дидактичні і теоретико-методичні засади її організації в закладах загальної середньої освіти; бути ознайомленими з вітчизняним і зарубіжним досвідом здійснення екологічної освіти і виховання учнівської молоді.

- вміти актуалізувати екологічний зміст навчального матеріалу у процесі викладання дисциплін природничого профілю: фізики, хімії, біології, природознавства; володіти і застосовувати інноваційні педагогічні технології

у своїй професійній діяльності; організувати виховні, просвітницькі та природоохоронні заходи з учнівською молоддю; застосовувати принципи сталого розвитку у екологічній освіті і вихованні школярів

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації екологічної освіти і виховання

Тема 1. Історико-теоретичні аспекти екологічної освіти і виховання учнівської молоді.

Практична робота 1. Аналіз зарубіжного досвіду провадження екологічної освіти в школі.

Тема 2. Методологічні основи організації екологічної освіти і виховання у закладах загальної середньої освіти.

Практична робота 2. Структура процесу формування екологічних знань учнів.

Тема 3. Теоретичні і методичні основи екологічної педагогіки і психології.

Практична робота 3. Методика діагностики сформованості екологічної свідомості особистості.

Тема 4. Спільна діяльність освітніх установ, природоохоронних організацій та сім'ї в екологічному вихованні.

Змістовий модуль 2. Методика реалізації екологічної освіти і виховання в закладах загальної середньої освіти

Тема 5. Можливості навчальних дисциплін природничого циклу у формуванні екологічних знань і вмінь учнів.

Практична робота 4. Актуалізація екологічної складової у змісті навчального матеріалу шкільних предметів природничого профілю.

Тема 6. Сутність і завдання позакласної і позашкільної роботи з екологічної освіти і виховання школярів.

Практична робота 5. Форми, методи і засоби організації позаурочної і позашкільної роботи з екології.

Тема 7. Інноваційні технології екологічної освіти і виховання учнівської молоді: зміст та умови їх ефективності.

Практична робота 6. Застосування інноваційних технологій в процесі екологічної освіти і виховання школярів

Тема 8. Методики і технології формування екологічної культури та свідомості підростаючого покоління.

Практична робота 7. Методи формування екологічної свідомості школярів.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навчальний посібник. Суми-Київ: «Університетська книга» ВД «Княгиня Ольга», 2005. 302 с.

2. Бровдій В. М., Вадзюк Н. В., Гончар А. Д. та ін. Охорона природи : посібник для учнів старших класів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів. Київ: Генеза, 1997. 152 с.
3. Вербицький В. Еколого-натуралістична освіта в Україні: історія, проблеми, перспективи. Київ: Аверс, 2003. 304 с.
4. Возна Я., Сепанова Л. Тиждень хімії у школі. Тиждень екології у школі: метод. рек. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2006. 80 с.
5. Крисаченко В. Екологічна культура: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Заповіт, 1996. 352 с.
6. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах: монографія. Київ–Луганськ: Альма-матер, 2004. 540 с.
7. Совгіра С. В. Методика навчання екології. Київ: Науковий світ, 2007. 450 с.
8. Сяська І. О. Методичні рекомендації до викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика екологічної освіти і виховання». Рівне, РДГУ, 2021. 64 с.

Додаткова література:

1. Алексеев В. 300 вопросов и ответов по экологии. Ярославль : Академия развития, 1998. 239 с.
2. Василенко Г. Екологічна освіта та виховання в школі. Початкова школа. 2007. № 6. С. 6 – 8.
3. Вербицький В. Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку : проблеми та шляхи їх вирішення. Рідна школа. № 3. С. 35-47.
4. Виховання екологічне // Словник-довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2013. 35 с.
5. Вороніна Л. Взаємодія школи й сім'ї в екологічному вихованні. Шкільний світ. 2005. № 18-19. С. 3-25.
6. Екологічна освіта. Словник-довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2013. 76 с.
7. Екологічна освіта. 6 клас : метод. посіб. для вчителя / під ред. Л. Юглічек. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2000. 116 с.
8. Екологічні стежки України. Живи, Земле!: метод. матеріали / під ред. В. Вербицького. Київ : АБЕРС, 2003. 196 с.
9. Лях В. Прикладна творчість у туристсько-екологічній діяльності школярів: навч.-метод. посіб. Ч. 1. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2003. 2003. 60 с.
10. Отношение школьников к природе / под ред. И.Д. Зверева, И.Т. Суравегиной. М.: Педагогика, 1988. 129 с.

11.Плохій З. Сучасний зміст екологічного виховання. Дошкільне виховання. 2008. № 3. С. 3-6.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Бібліотека ВНЗ в системі екологічної інформації та культури / http://library.tup.km.ua/about_library/naukova_robota/2008/pan_bib.html
2. Концепція екологічної освіти України. Затверджено Рішенням Колегії МОН України № 13/6-19 від 20.12.01. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-148B3B2021C2C/list-B407A47B26>
3. Основи стратегії сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi_strategiyi_stalogo_rozvitku

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється згідно з Положенням про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ (https://rshu.edu.ua/files/univer/pol_ocinuvana_znan_umin_zvo_rshu_2018_zamin.pdf). Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Теорія і практика екологічної освіти і виховання»

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума	
Модуль 1				Модуль 2 (ІНДЗ)						
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				20*	10	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль – 15				Модульний контроль – 15						

*Оцінювання ІНДЗ включає також заохочувальні бали студентам, які нараховуватимуться за такі види роботи і в такому обсязі:

- участь студента в роботі наукової конференції – 3 бали;
- видання тез доповіді чи наукової статті – 3-5 балів відповідно.

Залік виставляється за результатами поточного, модульного контролю, виконання ІНДЗ та проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Теорія і практика екологічної освіти і виховання»
(протокол від “30” серпня 2023 року № 6)